SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2192

av Martin Kinnunen m.fl. (SD)

Turism och besöksnäring

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att myndigheter med betydelse för besöksnäringen ska bedriva ett aktivt förenklings- och främjandearbete samt redovisa resultaten av detta och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringens arbete med regelförenkling, minskad administrativ börda och stärkt företagsperspektiv i regelgivningen bör fortsätta och utvecklas och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regelverken kring personalliggare och kassaregister bör ses över för att minska den administrativa bördan för företag utan att kontrollen mot fusk och arbetslivskriminalitet försvagas och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta arbetet med att modernisera och förenkla alkohollagstiftningen samt säkerställa en mer likvärdig tillämpning och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reformen om gårdsförsäljning bör följas upp och utvärderas samt att eventuella tillväxthämmande och onödigt betungande begränsningar bör ses över och tillkännager detta för regeringen.

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förutsättningarna för en ökad harmonisering av momssatser inom besöksnäringen bör utredas i syfte att uppnå en mer likformig beskattning och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ökad inhemsk turism bör beaktas i den fortsatta utvecklingen av den statliga turismmarknadsföringen och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den nuvarande inriktningen för transportinfrastrukturen att prioritera underhåll och framkomlighet bör ligga fast och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att Trafikverkets rastplatser i första hand används för sitt avsedda ändamål samt att yrkestrafikens behov av rast- och viloplatser beaktas och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbetet med att minska underhållsskulden i fjällinfrastrukturen bör fortsätta och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige är ett fantastiskt land. Här finns skärgård, sjöar, fjäll, skog, gula rapsfält och pulserande städer. Skidåkning kan ske i norr ända fram till midsommar medan stränderna i södra Sverige myllrar av badgäster. Landsbygden bjuder på bland annat forsränning och älgsafari. Storstäderna kultur, mat och shopping. På många håll i Sverige finns helt enkelt goda möjligheter att främja en växande turismnäring.

Vad som gör näringen extra intressant gällande inverkan på arbetsmarknaden är dess arbetskraftsintensitet. Nya projekt och höjd omsättning leder snabbt till nya jobb. Svensk turist- och besöksnäring har en stor potential, inte bara för storstadsregionerna utan i landets alla delar. Upplevelser som exempelvis hästturism, stuguthyrning, aktivitetspaket med naturupplevelser samt jakt och fiske utgör exempel på delar av näringen som lämpar sig särskilt väl för landsbygden.

I Sverige omsätter turismen flera hundra miljarder kronor årligen och utländska besökare svarar för en betydande del av den totala turismkonsumtionen. Turism- och besöksnäringen utgör därmed en viktig del av svensk ekonomi och skapar arbetstillfällen i såväl storstäder som på landsbygden.

Internationella jämförelser visar samtidigt att Sverige har goda förutsättningar att attrahera fler besökare. I Travel & Tourism Development Index 2024 placerades Sverige på plats 19 av 119 länder. Samtidigt är det tydligt att Sveriges relativa position har försvagats över tid. När motsvarande index publicerades 2011 placerade sig Sverige på femte plats i världen. Utvecklingen visar att konkurrensen om internationella besökare har hårdnat och att andra länder i högre grad har stärkt sin attraktionskraft som turistdestinationer. För att Sverige även framöver ska vara ett konkurrenskraftigt besöksland krävs därför ett fortsatt arbete för att förbättra näringens villkor och stärka landets attraktionskraft på den internationella turistmarknaden.

Besöksnäringen har potential att växa ytterligare och bidra till fler arbetstillfällen i hela landet. För att den potentialen ska tas till vara krävs dock konkurrenskraftiga villkor, fungerande transporter och regelverk som utgår från företagens verklighet.

Sverigedemokraterna och regeringen har under mandatperioden stärkt fokus på turism- och besöksnäringens betydelse för tillväxt, företagande och regional utveckling. Arbetet med att marknadsföra Sverige som besöksnation har fortsatt utvecklas och Visit Sweden har fått en central roll i att stärka Sveriges synlighet på viktiga internationella marknader. Även om den svaga svenska kronan under perioder har gjort Sverige mer prisvärt för utländska besökare kan besöksnäringens långsiktiga utveckling inte bygga på valutaförändringar. För att stärka svensk konkurrenskraft krävs i stället god infrastruktur, väl fungerande transporter, attraktiva besöksmål och goda villkor för företagande i hela landet. Arbetet i denna riktning bör därför fortsätta.

Myndigheternas främjandeuppdrag

Företag inom besöksnäringen kommer av givna skäl i kontakt med en eller oftast flera myndigheter. I sådana kontakter är det av stor vikt att myndigheternas företrädare agerar på ett sådant sätt att det förenklar för den enskilde företagaren. Därför bör myndigheterna få i särskilt uppdrag att främja den inhemska besöksnäringen. Ett mer serviceinriktat förhållningssätt kan bidra till kortare processer, minskad administration och bättre förutsättningar för investeringar och företagstillväxt. Vidare vore det bra om myndigheterna identifierar möjligheter till samordning i syfte att ge företagen en väg in med minimalt regelkrångel och byråkrati.

Under mandatperioden har vi och regeringen tagit flera steg i denna riktning. Ett stort antal myndigheter har fått uppdrag att minska företagens administrativa börda, förbättra sin service och förenkla kontakterna med näringslivet. Arbetet med digitalisering, bättre

samordning mellan myndigheter och vidareutvecklingen av verksamt.se är viktiga steg för att göra det enklare att starta, driva och utveckla företag. Dessa insatser bör följas upp och vidareutvecklas så att även besöksnäringens företag i högre grad möter samordnade, serviceinriktade och företagsvänliga myndigheter.

Hämmande och obsoleta regelverk

Besöks- och turistnäringen är en viktig del av svenskt företagande och bidrar till jobb, skatteintäkter och utveckling i hela landet. För att branschen ska kunna växa och stärka sin konkurrenskraft krävs goda och långsiktiga villkor. Ett viktigt steg är att identifiera och avskaffa regelverk som skapar kostnader och administration utan att tillföra motsvarande samhällsnytta.

Flera av de regelförenklingar som Sverigedemokraterna länge har efterfrågat har också fått genomslag under mandatperioden. Vi och regeringen har enats om en offensiv förenklingsagenda och regeringen har bland annat inrättat såväl Förenklingsrådet som Implementeringsrådet. Syftet är att minska företagens regelbörda, motverka onödig och konkurrenshämmande regelgivning samt stärka Sveriges möjligheter att påverka utformningen av ny EU-lagstiftning innan den genomförs i svensk rätt. Samtidigt har ett stort antal myndigheter fått i uppdrag att identifiera och föreslå konkreta regelförenklingar utifrån företagens behov. Detta skapar bättre förutsättningar att modernisera de regelverk som påverkar besöksnäringen.

De reformer som har genomförts under mandatperioden utgör viktiga steg i rätt riktning, men arbetet är långt ifrån slutfört. Besöksnäringen består till stor del av små och medelstora företag som är särskilt känsliga för regelkrångel, långa handläggningstider och överimplementering av EU-regler. Nästa steg bör vara att fortsätta och intensifiera arbetet med regelförenkling, stärkt service från myndigheterna och ett konsekvent företagsperspektiv i regelgivningen.

Hotelltillståndet

Ett exempel på en viktig regelförenkling som genomförts undermandatperioden är avskaffandet av det tidigare tillståndskravet för hotell- och pensionatsrörelser. Den lagstiftning från 1966 som tidigare krävde att företagare ansökte om tillstånd hos Polismyndigheten har ersatts med ett betydligt enklare anmälningsförfarande. Reformen ligger väl i linje med vad Sverigedemokraterna länge har efterfrågat och innebär minskade administrativa kostnader och lägre trösklar för företagande inom besöksnäringen.

Reformen visar att det är möjligt att modernisera regelverk utan att göra avkall på viktiga samhällsintressen. Regeringen bör därför fortsätta arbetet med att identifiera och avskaffa föråldrade tillstånds- och anmälningskrav som skapar onödiga hinder för företag inom besöksnäringen.

Personalliggare och kassaregister

Regelverken kring personalliggare och kassaregister i hotell- och restaurangbranschen upplevs fortfarande av många företagare som onödigt rigida. Sanktionsavgifter kan i vissa fall utgå för mindre och uppenbart oavsiktliga fel, trots att det saknas indikationer på skatteundandragande eller annat fusk. Regelverket bör därför ses över i syfte att uppnå en bättre proportionalitet mellan överträdelse och sanktion. Särskild vikt bör läggas vid att minska den administrativa bördan för småföretag samtidigt som kontrollen mot arbetslivskriminalitet och skattefusk upprätthålls.

Tillämpningen av alkohollagstiftningen

Ytterligare ett exempel på hur föråldrade regelverk kan moderniseras återfinns inom alkohollagstiftningen. Under mandatperioden har regeringen genomfört flera efterfrågade regelförenklingar genom att avskaffa kraven på matservering och eget kök för serveringstillstånd. Även bestämmelserna om sittplatser, drinkbarer och eget kök för cateringverksamhet har avskaffats. Reformen innebär minskad administration och lägre etableringströsklar för företag samtidigt som den grundläggande alkoholpolitiska skyddslagstiftningen består.

Trots detta kvarstår områden där regelverket kan göras mer förutsebart och enhetligt. Företag inom besöksnäringen vittnar fortsatt om att tillämpningen av alkohollagstiftningen ibland skiljer sig mellan kommuner och att vissa regler är svåra att överblicka. Arbete bör fortsätta med att modernisera och förenkla alkohollagstiftningen samt säkerställa en mer likvärdig tillämpning över landet.

Gårdsförsäljning

Vi har under lång tid drivit frågan om gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker. Det är därför mycket välkommet att vi och regeringen under föregående mandatperiod har genomfört en reform som möjliggjort gårdsförsäljning från och med den 1 juni 2025. Syftet är att stärka den lokala besöksnäringen och skapa bättre förutsättningar för småskaliga producenter av öl, vin och sprit.

Reformen innebär ett viktigt steg framåt men flera av de begränsningar som införts riskerar att hämma reformens fulla potential. Gårdsförsäljning får endast ske i samband

med särskilda besöksarrangemang med kunskapshöjande inslag, verksamheten omfattas av produktionsgränser och regelverket är tidsbegränsat i avvaktan på utvärdering.

Regeringen bör därför noggrant följa reformens effekter och utvärdera om nuvarande begränsningarna är rimliga. Särskilt bör kraven på besöksarrangemang, produktionsbegränsningar och övriga administrativa villkor analyseras ur ett näringspolitiskt perspektiv och därefter återkomma med förslag till ytterligare förenklingar. Vår utgångspunkt är att gårdsförsäljningen ska utvecklas på ett sätt som stärker svensk besöksnäring, gynnar småskaliga producenter och ger fler företag möjlighet att växa.

Besöksnäringen och mervärdesskatt

Systemet med differentierade momssatser medför fortfarande gränsdragningsproblem och definitionsfrågor som i vissa fall framstår som svårbegripliga. Företag inom besöksnäringen behöver långsiktiga och förutsägbara spelregler, inte minst eftersom verksamheten ofta präglas av framförhållning med bokningar och försäljning långt innan tjänsten faktiskt levereras.

En mer enhetlig och konsekvent beskattning skulle minska administrationen och förbättra förutsättningarna för företag inom besöksnäringen. Regeringen bör därför se över förutsättningarna för en ökad harmonisering av de momssatser som berör turistattraktioner, upplevelser och andra verksamheter inom besöksnäringen, så att likvärdiga verksamheter i högre utsträckning behandlas på ett likartat sätt.

Visit Swedens "svemesteruppdrag"

Besöksnäringen är en viktig exportnäring men också en betydande del av den inhemska ekonomin. Ett ökat resande inom Sverige bidrar till sysselsättning, företagande och lokal utveckling i hela landet, inte minst på landsbygden och i mindre orter där turismen ofta har stor betydelse för det lokala näringslivet.

Här vill vi särskilt betona Visit Swedens roll. Bolagets huvudsakliga uppdrag är att marknadsföra Sverige gentemot internationella besökare och därigenom stärka landets attraktionskraft som resmål. Samtidigt har de satsningar som genomförts för att uppmärksamma svenska resmål även bland den inhemska publiken visat att det finns ett värde i att stimulera ett ökat resande inom landet. Regeringen bör i den kommande översynen av den statliga turismmarknadsföringen säkerställa att ökad inhemsk turism fortsatt beaktas som en del av det nationella turismfrämjande arbetet.

Infrastrukturen är en förutsättning för turismen

En förutsättning för en fungerande turism i ett avlångt land som Sverige är att det är möjligt att ta sig till och från de resmål man önskar besöka. En välskött infrastruktur och välfungerande transporter är därför centrala för den svenska besöksnäringens möjligheter att växa i hela landet. Många som besöker Sverige gör det med bil, husvagn, husbil eller motorcykel. Andra cyklar eller reser med buss eller tåg under delar av vistelsen. För stora delar av landet är vägnätet avgörande för både besöksnäringens utveckling och tillgängligheten till turistiska destinationer. Under lång tid har emellertid eftersatt underhåll bidragit till försämrad vägstandard på många håll i landet. Inte minst gäller detta områden som redan präglas av långa avstånd och ett stort beroende av vägtransporter.

Det är därför positivt att regeringen under föregående mandatperiod har lagt ökad vikt vid vägunderhåll och framkomlighet i transportsystemet. Denna inriktning bör ligga fast. För att stärka besöksnäringens konkurrenskraft krävs att transportinfrastrukturen i hela landet håller en god standard och att tillgängligheten säkerställs.

I vissa delar av Sverige är även flyget en nödvändig del av transportinfrastrukturen. De regionala flygplatserna fyller en viktig funktion för näringsliv, samhällsservice och besöksnäring, inte minst i områden där alternativa transportlösningar är begränsade. Regeringen bör därför fortsatt beakta de regionala flygplatsernas betydelse för Sveriges tillgänglighet och konkurrenskraft samt säkerställa långsiktiga och stabila förutsättningar för samhällsviktiga flygplatsfunktioner.

Inte heller järnvägsinfrastrukturen fungerar alltid tillfredsställande. Återkommande problem med spår, växlar och kontaktledningar leder till förseningar och inställda avgångar som påverkar såväl turister som näringsliv. Ett robust och tillförlitligt järnvägssystem är därför av stor betydelse för besöksnäringen, särskilt i de delar av landet där tåget utgör ett viktigt transportmedel.

Camping och rastplatser

Camping är en djupt rotad tradition och utgör ett populärt sätt att semestra i Sverige. Med tusentals campingplatser och ställplatser av olika slag erbjuder landet goda möjligheter för den som reser med husbil, husvagn eller tält. Därutöver bidrar allemansrätten till unika möjligheter att uppleva den svenska naturen.

Samtidigt har det på många håll uppmärksammats att Trafikverkets rast- och parkeringsplatser används för längre uppställning av husbilar och husvagnar.

Rastplatserna är emellertid i första hand avsedda för trafikanter som behöver ta en tillfällig rast eller vila under resan. För yrkestrafiken fyller de dessutom en viktig funktion genom att möjliggöra efterlevnad av lagstadgade kör- och vilotider.

När rastplatser används för längre uppställning riskerar tillgängligheten att minska för de förare som har ett faktiskt behov av att stanna. Detta kan skapa problem för såväl trafiksäkerheten som för yrkestrafikens möjligheter att bedriva sin verksamhet på ett effektivt sätt.

Regeringen bör samtidigt låta se över om dagens regelverk, tillsyn och utformning av rastplatserna är ändamålsenliga och säkerställa att Trafikverkets rastplatser i första hand används för sitt avsedda ändamål. Arbetet bör ske med beaktande av såväl yrkestrafikens behov som besöksnäringens betydelse för svensk turism.

Fjällturism

Den svenska fjällvärlden omnämns ofta som Europas sista vildmark. Vandringsleder, fjällstationer och annan infrastruktur skapar goda möjligheter att uppleva fjällen och bidrar samtidigt till arbetstillfällen och företagande i stora delar av Norrlands inland.

På flera håll är emellertid slitaget på leder och anläggningar betydande. När underhållet inte håller jämna steg med besökstrycket riskerar naturmiljöer att skadas samtidigt som tillgängligheten och säkerheten försämras. Lösningen är inte att begränsa besöksnäringens utveckling utan att säkerställa att leder, broar och övrig fjällinfrastruktur håller en god standard.

Det är därför välkommet att regeringen under föregående mandatperiod har gett Naturvårdsverket i uppdrag att vidareutveckla arbetet med statliga vandrings- och fjälleder samt fortsatt upprustningen av det statliga ledsystemet i fjällen. Dessa satsningar är viktiga för såväl friluftslivet som besöksnäringen och den regionala utvecklingen. Regeringen bör säkerställa att denna inriktning ligger fast och att arbetet med att minska underhållsskulden i fjällinfrastrukturen fortsätter.

Sverigebilden

Det är av stor vikt att Sverige uppfattas som ett modernt, rent, tryggt och attraktivt land att besöka. Vi har mycket att vara stolta över och det finns platser, miljöer och upplevelser som kan tilltala många olika typer av besökare. Dessa styrkor måste Sverige bli ännu bättre på att förmedla.

Samtidigt påverkas bilden av Sverige inte bara av natur, kultur och besöksmål utan också av samhällsutvecklingen i stort. Under en period har den grova organiserade brottsligheten, gängvåldet och otryggheten i vissa områden fått betydande internationell uppmärksamhet. Det är därför välkommet att Sverigedemokraterna och regeringen under föregående mandatperiod har genomfört en omfattande omläggning av kriminalpolitiken och bland annat tagit fram Sveriges första nationella strategi mot organiserad brottslighet. Arbetet för ökad trygghet, stärkt rättsväsende och bekämpning av den kriminella ekonomin är viktigt inte bara för svenska medborgare utan också för Sveriges internationella anseende. Denna inriktning bör ligga fast.

Sverigebilden påverkas emellertid också av andra företeelser i det offentliga rummet. Förekomst av bedrägerier, oseriös verksamhet och olika former av utnyttjande riktat mot besökare riskerar att försämra upplevelsen av Sverige som resmål. Detsamma gäller oseriösa aktörer inom verksamheter som ofta kommer i direkt kontakt med turister, såsom taxinäringen. En väl fungerande tillsyn, ordning och reda på marknaden samt ett konsekvent arbete mot fusk och brottslighet är därför viktigt även ur ett besöksnäringsperspektiv.

Vår utgångspunkt är att Sverige ska vara ett tryggt, välordnat och attraktivt land att besöka. Arbetet med att stärka tryggheten, bekämpa kriminaliteten och värna ett välfungerande offentligt rum bör därför fortsätta som en del av arbetet för en starkare besöksnäring och en mer positiv Sverigebild.

Martin Kinnunen (SD)

Richard Jomshof (SD) *Johnny Svedin (SD)*

Yasmine Eriksson (SD)